

Perruques

“Diu: PERRUCA, del francès ‘perruque’ id., d’origen bastant segur: probablement extret del francès antic ‘perruquet’, pròpiament ‘lloro, papagai’ (avui ‘perroquet’), paraula usada per motejar els funcionaris de justícia, al·ludint a llurs grans perruques que els donaven certa semblança amb l’aspecte d’aqueix ocell.”

No sé, quan escric açò, com acabarà l’estranya relació entre els jutges lords de sa majestat britànica i el senyor criminal dictador Augusto Pinochet. Acabe com acabe, el senyor dictador ja ha tingut un càstig moral i universal passablement exemplar, reconfortant, no com uns altres criminals d’estat passats i presents, i els jutges lords han mostrat al món l’alta dignitat de la perruca. És com si amb pitrera emmidonada, amb alguns collars o insígnies, i sobretot amb una considerable perruca sobre el cap, certes decisions es pregueren amb molta seriositat ritual, i no és broma: la seriositat ritual és en últim extrem l’única possible. El ritual és el darrer refugi contra l’arbitrarietat, la perruca aïlla el cap contra el funest influx dels governs, i és probable que jutges amb perruca –llarga fins als muscles, no amb perruqueta ni *peluquín*– no li haurien obert a un cert ministre condemnat en ferm la porta de la impunitat. És com el birret dels doctors, que diu que és signe de coneixement o de portar el cervell protegit contra les inclemències. Ací els jutges no porten ni birrets ni perruca –en altres països sí: o una cosa o l’altra, tant se val– i així van les coses de la justícia ja fa alguns segles. No sé quan degué ser que els jutges es van descobrir el cap, si en temps de Felip II de l’Escorial i de Castella, o en temps del rei Ataülfi el got. Tampoc no sé si els jutges de València o de Barcelona portaven gorra o barret: espere que sí, i així quan tornem a tindre jutges nostres els podrem protegir ritualment el crani i el seu contingut.

Perquè el cas és que la perruca, això afirma Joan Coromines no sé si amb molta o poca fantasia, té una etimologia directament associada amb la justícia, i ja se sap que l’origen de les paraules és sovint l’origen de les coses. Diu: “PERRUCA, del francès *perruque* id., d’origen bastant segur: probablement extret del francès antic *perruquet*, pròpiament ‘lloro, papagai’ (avui *perroquet*), paraula usada per motejar els funcionaris de justícia, al·ludint a llurs grans perruques que els donaven certa semblança amb l’aspecte d’aqueix ocell”.

Però el diccionari Larousse que jo tinc diu que *perruque* ve de l’italià *parrucca*, i el meu Zingarelli diu que *parrucca* és d’origen incert, i que *parrucchiere* ve del francès *perru-*

quier. Vés i busca. Sí que sembla cert que, increïblement, la paraula anglesa *wig* –més anglesa, impossible– ve del francès, com una reducció de *perwing*, que al seu torn era forma de *peruke*: quines coses té la circulació dels mots. I siga com siga, si continuem la distracció, la realitat és, o sembla, que van ser els francesos els restauradors de la perruca moderna, que en temps medieval havia caigut en un tristíssim desús, segurament per la severitat de les modes medievals, o perquè l’església era enemiga dels esplendors capil·lars (recordem la rigorosa tonsura). I ja al segle XVII el gran Lluís XIV va ser l’exemple suprem de perruca oceànica, que li augmentava la dignitat solar i, amb un pam de talons, l’alçada natural insuficient: veure el retrat que li va fer el rossellonès Jacint Rigau, dit Hyacinthe Rigaud, que hauria de figurar com emblema del gremi dels perruquers. Això era psicoestètica, molt abans que la inventaren un doctor i un perruquer de Barcelona: la cabellera i els talons –tot fals– com a signe del poder.

Feia segles, però, que la perruca o equivalent havia estat senyal de condició superior: la perruqueria té una llarga història social. Des dels egipcis, com és fàcil comprovar, passant pels assiris amb aquelles cabelleres i barbes arrissades (supose que ammb ferrets calents, com feien les perruqueres a domicili fins fa pocs anys), pels grecs rics de la Jònia dels quals explica Tucídides que es lligaven el *monyó* amb fermalls d’or en forma de cigala (eren molt moderns, doncs, però Tucídides diu que eren antics), per les romanes de complicades arquitectures al cap, per les *madames* del XVIII amb cascocs capil·lars immensos, per la infinita història universal de la trena –germànica, xinesa, africana– pròpia o postissa, per la dama d’Elx i per la llauradora amb aspecte de regina. Molt bé. Però de jutges amb perruca, només n’hi ha al Regne Unit. I en alguna de les seues antigues colònies, on distingits magistrats haussa o ioruba, incongruentment emperrucats de blanc, han enviat a la presó i a la forca bon nombre d’opositors al règim militar de torn. De manera que, segons com, ni amb perruca: sobretot quan els jutges són, efectivament, una variant del *perroquet*. Que al seu torn ve de *periquito*, el qual –això seria el punt de partida– sembla que ve del castellà *Perico*. I ja hem perdut prou de temps per avui.